

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3d, 1879.

No. 75 — Stev. 75 — VOLUME LIII. — LETNIK LIII.

NEW YORK, TUESDAY, APRIL 17, 1945 — TOREK, 17. APRILA, 1945

TREBA JE
DAROVAT CEV
KRVI!

Plačma RDEČEGA KRIŽA rešuj
divljenja sto in sto ranjenih voja
kov in mornarjev. — Toda potreb
nih je še na tisoče darovalcev kr
vi. Dajte pint krv, da r. žite živ
ljene.

Telephone: CHelsea 3-1242

SPLOŠNA OFENZIVA NA IZTOČNI FRONTI

Rusi 16 milj od Berolina

Rusi so pričeli napredovati na 60 milj dolgi fronti na zapadni strani reke Odre in so oddaljeni od Berolina le še nekoliko milj. — Tretja ameriška vojska je le še par milj oddaljena od Československe.

London, 17. aprila. — Nemško poveljništvo je danes uradoma naznani, da so Rusi pričeli z ofenzivo na 60 milj dolgi fronti na zapadni strani reke Odre, in da so na nekaterih krajih oddaljeni od nemškega glavnega mesta le še šestnajst milj. To fronto so Rusi še podaljšali na severu, kjer so onstran Odre ustanovili še eno mostišče in sicer južno od mesta Settina in so se približali tudi mestu Schwed ob reki Labi, kamor so dosegle ameriške čete že preje. Rusi so zavzeli tudi mesto Wriezen, ki je oddaljeno od Berolina 24 milj. Ruski ofenzivi zapoveduje general Vasilij Sokolovskij, ki je poveljeval tudi vojski, katera je svojedobno zavzela mesto Smolensk.

Pariz, 17. aprila. — Tretja

JAPONCI IZGUBILI 368 LETAL

Napad na otoke Kiushiu

Guam, Marian, 17. aprila. — Mornarični letalec pod poveljništvom podadmirala Mare A. Mitscherja so na otočju Kiushiu razdeljali 368 japonskih bojnih letal. Otok Kiushiu, ki je najjužnejši od japonskih glavnih otokov, so napadali že tri dni toda mornarično poveljništvo je poslalo v javnost to novost še včeraj zvečer.

Na otočju Ryukyu so ameriške čete osvojile malo japon. vojno letališče, katero so Japonci zgradili na IeShima. Na otoku Okinawa je polo-

žaj neizpremenjen. Japanske čete so še vedno v defenzivi na polotoku Motobu.

Zračni napad na Tokio

Vžigalne bombe so deževalne na Tokio in okolico že drugič v 48 urah in supertrdnjave niso napadle samo japonskega glavnega mesta, temveč tudi Kawasaki, onstran reke Tame proti jugu.

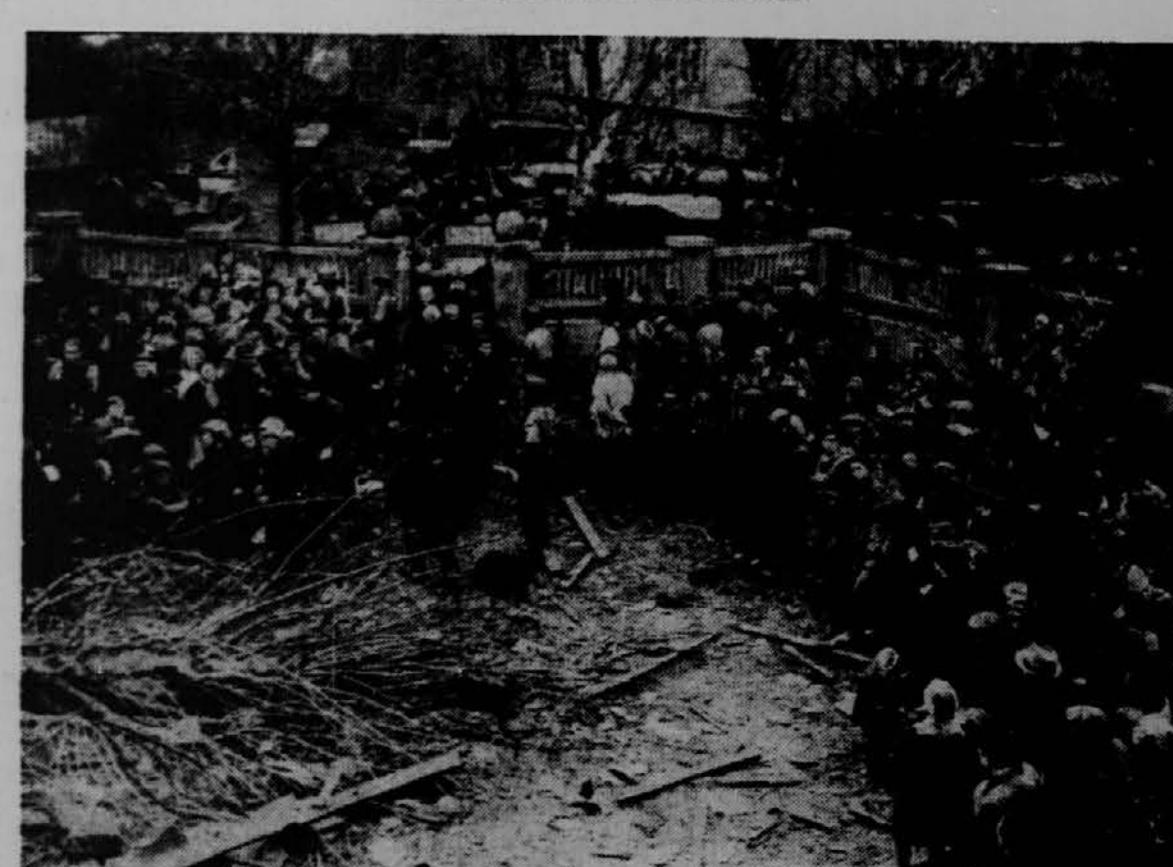
Bombniki B-29 so pričeli s pali bombe na Tokio in Kawasaki kmalu po polnoči. Bombe so padale na najbolj industrijske kraje obeh mest.

2400 veleposestev v osvobojeni Poljski je bilo dosedaj razdeljenih med kmetovalce

moran.

Horthyja so naciji odvedli v Nemčijo, ko so morali iz Ogrske bežati.

IZ ZAPADNE FRONTE

Gorenja slika predstavlja zagajeno dvorišče v mestu Erkelenz v Nemčiji, kamor odvedli v Nemčijo, te dni uje prišlo nemško prebivalstvo v syro vknjižbe, ko so Američani mesto zavzeli.

NIKOLAJ HORTHY BAJE UMORJEN

Iz Ankare, glavnega mesta Turčije sejavlja, da je bil admiral Nikolaj Horthy, bivši vladar Ogrske, ki je svojo domovo prodal Nemčiji in potem se izjavil v prid zavezničkov, vsled česar so ga naciji odvedli v Nemčijo, te dni uje prišlo nemško prebivalstvo v syro vknjižbe, ko so Američani mesto zavzeli.

600 Jugoslovov se je vrnilo v domovino iz nemških vjetniških taborišč

Iz Moskve v Sovjetski Rusiji se javlja, da je ravnokar poslali nekoliko čet in tankov proti jugu, da branijo mesto na Češkem, in takoj, ko so storili so Rusi pričeli z veliko ofenzivo zapadno od reke Odre na severu. Samo v Pomeriju so zaveznički dosedaj vjele 146,394 nemških vojakov in častnikov.

ŠKOFJE — IZDAJALCI

Jugoslovanski krogi v Rimu poročajo, da je jugoslovanska vlada označila kot izdajalec zagrebškega nadškofa Ludvika Stepinca, sarajeveškega škofa Ivana Baria in ljubljanskoga škofa Gregorja Rožmana.

Suomski kabinet odstopil

Helsinki, Suoma, 14. aprila. — Kabinet minister, predsednika Juho K. Passikivija, je odstopil.

Nova vlada dosedaj še ni bila ustanovljena, vsekakor pa bude levica, kajti volitve, ki so se vrstile v mimolet marem so se zaključile z zmago radikalnih strank.

Iz Helsinki se poroča, da je del nacijske vojske še vedno na skrajnem severu dežele, oziroma v Laponski.

V kratkem bodo imeli poštno zvezo s Československo republiko

Poštna zveza med Zjednjenimi državami in Československo republiko še ni ustanovljena, toda to se bode v kratkem zgodilo. Uprava pošte naše republike bode o tem takoj sporočila vsem časopisom.

Praga. stalni sedež novega mednarod. mirov. odbora

V Washington, D. C., se jaavlja iz Leopoldville, da je prislo tja poročilo iz Londona, da

JAMES ROOSEVELT ZAMUDIL POGREB

Najstarejši sin pokojnega predsednika Rooseveltta, polkovnik James Roosevelt je bil vsled silnega viharja na svetem 10,000 milj dolgem poletu iz Manile, zadržan, tako da je njegov aeroplán pristal na Floyd Bennett letališču v New Yorku polegno uro po pogrebu njegovega očeta v Hyde Park, N. Y.

Ker je zamudil pogreb, se je odpeljal na Pensylvania železniško postajo v New Yorku, kamor je dospel eno uro pred posebnim predsedniškim vladom, ki je pripeljal iz Hyde Parka na poti v Washington.

Tam je vstopil v zadnji železniški voz, kjer se je pridružil svoji materi, ženi in drugim svojim sorodnikom, ki so se vračali s pogreba.

Na pogrebu svojega očeta je bil navzoč edino sin brig. general Elliot Roosevelt. Pristaši mogla sinova John in Franklin. John je na krovu matične ladje, Franklin pa je ponovil DE ladje na Pacifiku.

postane glavno mesto československe republike, Praga, stalni sedež novega svetovnega mednarodnega mirovnega odbora. Tako se bode baje sklenili pri prvi seji tega odbora, ki se bode vršila tekom aprila v San Francisco, Cal.

Jugoslavija bo dobila Trst

Maršal Tito je v Moskvi javno postavil zahtevo za Trst ter rekel, da bo Jugoslavija po vojni dobila Trst in celo Istro z Reko.

Tito je tudi naznani, da bo Jugoslavija zahtevala, da Italija povrne in popravi škodo, ki jo je italijanska armada povzročila v Jugoslaviji.

Vse te zahteve je maršal Tito stavil v razgovoru s poročevalcem lista "Krasnaja Zvezda", v katerem je bil to zadevni članek objavljen v nedeljo zjutraj.

"Prebivalci Istre in Trsta želijo, da so vključeni v novi Jugoslaviji in prepričani smo, da bodo njihove želje izpolnjene," je rekel Tito z ozirom na Italijo, nato je pa dodal:

"Italija mora povrniti izgubo in škodo, katero je povzročila njena armada v naši deželi."

Jugoslavija in Rusija sta prejšnji teden sklenili pogodbo medsebojne vojaške pomoči in priateljstva.

Vnjanji minister dr. Ivan Šubašić, ki je prišel v Moskvo z maršalom Titom, da se pogaja za pogodbo, je za Jugoslavijo zahteval južni del Koroške s Celovcem in je obvestil tri zavezniške velesile, da Jugoslaviji dovolijo, da njena armada zasede posebno zono Nemčije.

Jugoslovanske zahteve ob severni meji so sedaj odprte in jasne in sicer morajo pristati Jugoslaviji Trst, Reka, Črna gora in Makedonija, in vsaka bo imela avtomomne pravice in svojo narodno skupščino; toda ostala bo centralna vlada, ki bo pobijala vsak poiskus separatizma.

NEMCI ŽE DELAJO V SOVJET. RUSLI

Rusija se drži svoje izjave, da bo uporabljala Nemce, da delajo in popravijo škodo v Rusiji.

Glede tega je Washington prej naslednja diplomatska sporočila:

1. Od pol milijona rumunskih Nemcev, ki so se borili z nemško armado, ali pa ji pomagali, je bilo prepeljanih 70 tisoč mož, žena in otrok. Rusi so hoteli odpeljati vseh pol milijona Nemcev, toda proti temu sta protestirali Anglia in Amerika.

2. Iz Jugoslavije je bilo v Rusijo poslanih okoli 100,000 Nemcev. Celo zadevo je vodil maršal Tito in o tem ni obvestil angleške in ameriške vlad. Gotova stvar je, da je iz Jugoslavije odšlo 100,000 Nemcev, ki so bili najbrže poslani v Rusijo.

3. Vseh 40,000 Nemcev, ki so prej živeli v Besarabiji, pa so se pred Rusi umaknili na Rumunsko, je bilo zopet poslanih v Besarabijo, ki se sedaj nahaja. Rusija je Angliji in Združenim državam sporocila, da so bili ti Nemci samo poslani na svoje domove in obvladali ste bili zadovoljni s tem.

Tudi iz Madžarske je bilo mnogo Nemcev poslanih v Rusijo, dasi širni javnosti o tem ni mnogo znane.

Švedska obnovila zvezze z vlasti Československe

Moskovska novinarska družba "Tass" javlja, da je švedska vlada obnovila svoje diplomatske zvezze z vlasti Československe.

AMERIČANI VJELI FRANZ V. PAPENA

Zloglasni nemški diplomati, je bil prijet v lovski koči v bližini Stockhausen.

Zavezniški glavni stan je sporocil, da je 9. ameriška armada v obklojenem Poruhrju 1. aprila vjeja Franz von Papen, zloglasnega nemškega diplomata, ki je bil izgnan iz Združenih držav leta 1915.

Von Papen, 65 let starji bivši nemški kancler in podkoneler pod Hitlerjem in pozneje poslanik v Avstriji in Turčiji je bil prijet v majhni lovski koči blizu Stockhausen, 23 milj jugovzhodno od Hammu v Poruhrju. Z njim sta bila prijeti tudi njegov sin stotnik Friedrich Franz in njegov zet baron Maks von Stockhausen.

United Press poroča, da je bil von Papen že mogoče z aeroplano prepeljan v Združene države.

Ko je bil von Papen prijet, je vzkliknil:

"Želim, da bi bil že konec te vojne!"

"Tako želi tudi enajst milijonov nas vojakov," mu je odgovoril Sgt. Frederick, ki ga je odpeljal iz lovskih koč.

Von Papen je prišel v januar leta 1915, ko je bil kot ataša nemškega poslanstva v Washingtonu izgnan iz Združenih držav "zafradi nedostojnega delovanja v vojaških in mornariških zadevah."

Združene države so bile tedaj v vojni še nevratne, nek angleški rušilec pa je vstavljal neko nevratno ladjo, s katero se je vozil von Papen, pri katerem je bilo najdenih več listin, ki so dovedeli do številnih aretacij in sodnijskih postopanj proti mnogim nemškim vohunom. Von Papen je bil kot diplomat sam izgnan iz dejavnosti. — Ko ga že ni bilo več v Združenih državah, je bilo doznan, da je bil v zvezi z veliko Black Tom eksplozijo muničije v New Jersey pred 30 leti.

Proslava osvobojenja poljske Šlezije

Katowice, Poljska, 14. aprila.

Tukaj so se vršile velike narodne slavnosti v proslavo osvobojenja poljske pokrajine Šlezije, katera je končno postalop letest zjednjene Poljske. Predsednik poljske republike, Boleslaw Bierut, ministri predsednik Edward Osobka-Morawski in Mihail Rola-Zymierski, poveljnik poljske vojske, so prisostvovali slavnostim.

BUY AN "EXTRA" BOND

VISOKE NEMŠKE GLAVE SE PODAJAJO

Poleg Franca v. Papena, je Rumunici in Srbi v letih 1915—1917.

Bivši nemški prestolonaslednik, 63 starji princ Viljem je pobegnil z zgrado Cecilienhof v Potsdamu, kjer je bil ujetnik gestapa od julija leta, ker je bil osušljen, da je bil v zvezi z atentatom na Hitlerja.

S svojim najstarejšim sinom Louisom Ferdinandom in bratom princem Augustom Viljemom je odšel proti zapadu v nad, da ga vjamejo Amerikaneci.

Nemci se naglo podajajo

Prva dva tedna so armade generala Eisenhowera vjele nad 550,000 Nemcev. V soboto je pet zavezniških armad nastalo 91,146 nemških ujetnikov. Od teh jih je ameriška deveta armada vjele 49,690, med njimi 20,000, ki so bili v vojaških bolnišnicah. Deveta armada jih je največ vjele v Poruhrju.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

:: 52nd YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

EA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRAVNE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 8-1242

Poljska

Lt. Commander, Chas. S. Seely, U. S. N. Ret'd.

Neizmerno trpljenje poljskega naroda, oziroma pravilno, prebivalstva Poljske pod naci-fašističnim suženjstvom, je najžalostnejši del vse človeške zgodovine v kolikor pride Evropa v poštev. Toda ruska vojska, kateri so poljski rodomlubi tekmo sedanje vojne v veliki mieri pomagali s tem, da so se zajedno z Rusi bojevali proti nemškemu barbarstvu, je osvobodila vso Poljsko nemških divjakov. In ta rusko-poljska vojska, ni osvobodila Poljsko le od njenih inozemskih, temveč tudi od svojih lastnih, poljskih fašistov, kateri niso pravniči boljši, pač pa slabši, kakor nemški nacisti.

Na srečo vsemu svetu, zamore sedaj vsa javnost pričakovati, da je za Poljsko v prvih tekom mnogih stoletij zasišala prva zaraža pričaknjoče svobode in ljudske neodvisnosti. Radi zemljepisne legi Poljske, oziroma radi njene dolge meje, ki jo takoreč spaja z Rusijo, in tudi radi dejstva, da se Rusija zanima za koristi napredne Poljske, zamore prebivalstvo nove Poljske pričakovati lepo in srečno bodočnost. In ker je poljsko ljudstvo zdravo in žilavo, bode svoje deželo v vsakem pogledu hitreje zopet popravilo in uredilo, kakor katerikoli drugi narod na evropski celini, izjemši naravno rusko. Že sedaj se prav lahko trdi, da bode prebivalstvo Poljske zgradilo in ustanovilo povsem novi politično-socijalno-gospodarski sistem, čeprav glavna podlaga bode dnevnokerna razdelitev vsega, kar je potrebno za udobno in srečno življenje vsega prebivalstva.

Poljska ni zamegla napredovati med svetovnima vojnami I in II, in sicer v prvi vrsti po zaslugu njenih takozvanih voditeljev, kateri prebivalstvu Poljske na nikak način niso dopustili, da uvede v svoji lastni domovini družbenje in gospodarske reforme. Baš naobratno, ti — takozvani vodje poljskega naroda, so pred vsemi skrbeli za to, da ostane prebivalstvo vse dežele še v nadalje v starem, fevdalem sistemu, dasiravno je vse prebivalstvo želelo, da se ta, fevdalni, ali suženjski sistem odpravi že tedaj, ko so Rusi odpravili "carski" sistem. Vsi tedanji vodje poljskega naroda so vedno storili vse, kar je bilo v njihovih očeh, da se stari, izkorisčevalni sistem ohrani nespremenjen in so v to svrhu celo napravili posebne zakone, kateri so prepovedovali prebivalstvu Poljske celo gledati proti ruski meji. Ti, leposki vodje, oziroma izkorisčevalci priprstega poljskega naroda, so opravomočili izmenovani zakon, ker nikakor niso želeli, da bi poljski kmetje, — katerih žene so morale skupaj z njihovimi kravami, pri oranju njihovih njiv vleči statodavne lesene pluge — ne videli, kako Rusi onstran meje orjejo svoja polja z najmodernejsimi jeklenimi plugi, ki orjejo kar po dvajset brazd hkrati.

Poljska prihaja sedaj iz dnu svoje bede in nesreče, in od sedaj v nadalje hode hitro napredovala. Njeni kmetje in delaveci se bodo sedaj lahko posluževati modernega načina poljedelstva, oziroma pridelovanja poljskih pridelkov z pomočjo modernih sredstev, in poleg tega si bodo tudi lahko odbrali napreden političen način svoje vlade, kakor njegova soši že tako dolgo vrsto let želeli. In pri vsem tem, ni niti najmanjšega dvoma, da bode novi poljski gospodarski sistem sličen onemu, katerega je ustanovilo prebivalstvo Rusije.

V svrhu svojega lastnega napredka, varnosti in splošnega blagostanja, potrebuje Poljska pred vsem iskrenega sodelovanja z sosedno Rusijo. To je sedaj dosegla in v vsej ostali Evropi ni niti jedne sile, katera bi zamenjala razdejati bodočo iskreno zvezo med imenovanima največjima slovenskima narodoma. In na vsem svetu ni niti jednega Poljaka, kateremu je blagor njegove domovine pri sreu, ki bi skušal vez poljsko-ruskega prijateljstva oslabiti.

SVOBODA SE BLIŽA —

NAROD POTREBUJE POMOČ!

Zbirajmo obliko, orodje in vse, kar je najpotrebnejše pri vsaki hiši, da jim bomo poslali.

WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH DESCENT (Bundles for Yugoslavia) na:

V RIDGEWOODU, L. I., je skladišče na

665 Seneca Avenue, vogal Gates Avenue.

V NEW YORKU pa:

WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH SLAVIC DESCENT

161 PERRY STREET, NEW YORK, N. Y.

Zberite, kar morete pogrešiti in prinesite ali pošljite na gori označena naslova!

Predsednik Harry S. Truman

Pred petdesetimi leti je delal na farmah v Missouri.

Independence, Mo., 14. apr. — Dolga njiva, katero je pred petdesetimi leti oral z dvema missourškima mulama, da je tako pripravi za sejanje korne, naši novi predsednik, Harry S. Truman, tedaj ni imel druge želje, nego da sonce zaide čim preje in da se tako ob večerni odpoviže. In baš dolge brazde one njive, je pot, po kateri ga je sedaj dovedla na место našega 33-tega predsednika sedaj, ko se bodočnost vsega sveta bitro spreminja.

Truman je sedaj predsednik Zjednjivih držav; to je njegovo tretje mesto, katero si ni nikdar želel.

Pred kratkimi dvanajstimi leti, je bilo le malo ljudi v Washingtonu in še manj v ostalih glavnih mestih sveta, kateri so vedeli, da Truman sploh živi med nam; toda danes je prvi izmed vseh naših državljanov; glavni poveljnik naše vojske in mornarice, katera se sedaj širi po vsem svetu, da čim preje pribori

znameno zaveznikov.

Tedaj pred dvanajstimi leti, je bil Truman le navaden otrok oddelka, Stimson, in tajnik Zjednjivih držav — za dobo enega dneva.

Atchison je bil začasni predsednik zvezinega senata

dne 4. marca, 1849, ko so in-

davači napoljši naložili na

našljajevati z vojno na vseh

frontah.

Predsednik Truman je po-

tem uradoma odredil in izdal

tozadnje proklamacijo, da je

smatral nujno potrebno kot dan

ljudske žalosti v sponjinu po-

krajnega predsednika F. D.

Roosevelta.

Na to je pozval v Washington

newyorskega odvetnika,

Hubla Fultonca, da bode z njim

zajedno delal v eksekutivnih

uradih, kajti Mr. Fulton je bil

prej član preiskovalne komi-

sije zvezinega senata, katera

je preiskovala vojne zadave.

Leta 1944, ko je bil Truman

že deset let zvezin senator, po-

stal je tako zadovoljen, da si

ni želel prav nič druzega. Le

teden dni predno je postal

podpredsedniški kandidat pri

demokratični konvenciji v Chi-

cagu, III., je Truman dejal, ko

je mudil v Kansas City,

Mo.: — "Ne maram postati

podpredsednik, in sicer to iz-

javljam z vso iskrenostjo, kajti

želim, da ostanem še v na-

dalje senator."

V Washingtonu je imel naš

sedanj predsednik malo stanovanje

petterih sob, sa katero je

plačeval po \$120 na mesec. V

tem stanovanju je izvedel, da

je naš pokojni predsednik F.

D. Roosevelt umrl. To stanovanje od tremotka Rooseveltove smrti nadalje, ni bilo več

ono mimo stanovanje, kakor preje, kajti postal je hipom

začasno stanovanje našega novega predsednika.

Ko je bil dne 12. t. m. za-

priščen kot naši novi pred-

sednik, je podal svoje desno

članom kabineta, ki so bili na-

vzvoči, in jim dejal: "Sedaj pa

moram iti domov." To je tudi

storil — toda tedaj ni bil več

sam, kajti spremjali so ga ob-

čajni člani predsednikove straže.

Prva dela novega

predsednika

Washington, D. C., 14. aprila.

— Predsednik Truman je večer pozval vrhovne povelj-

nikne naše vojske in mornarice

k posebni konferenci glede voj-

nega položaja. K tej konfe-

renci je prišel admiral William

D. Leahy, ki je bil vedno sve-

tovalec pokojnega predsednika

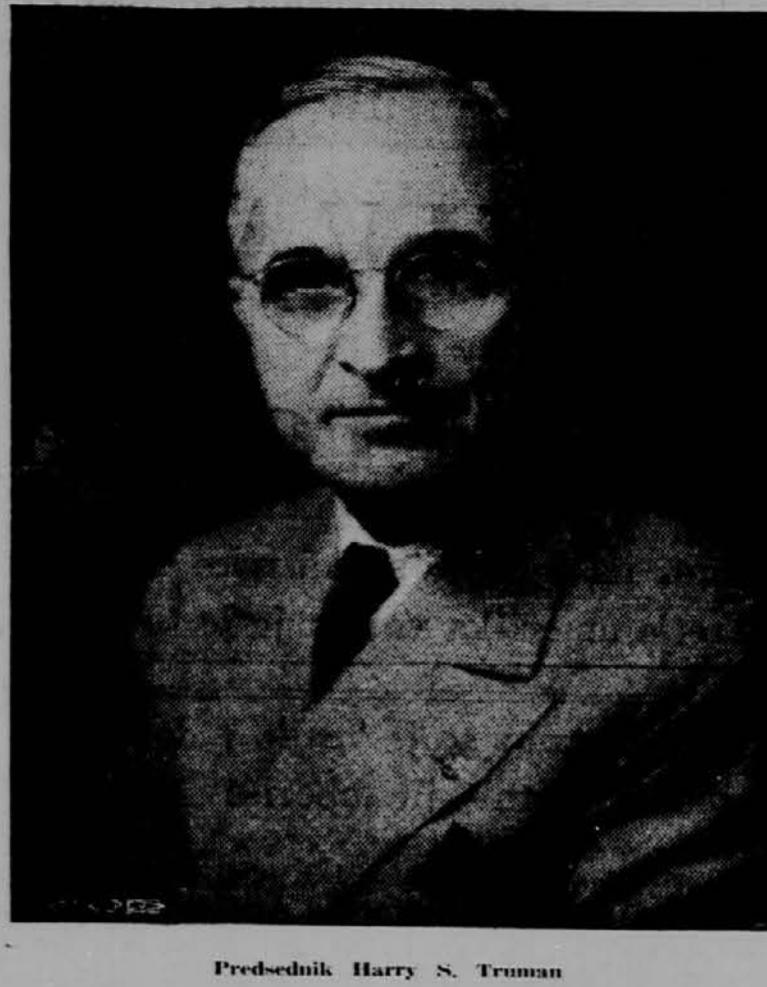
F. D. Roosevelt-a; nadalje so

dospeli k posvetovanju tudi ad-

miral Ernest J. King; ge-

neral naše stalne vojske, Geo-

Marshall, ki je načelnik ge-

Predsednik Harry S. Truman

neralnega štaba; tajnik vojne Misouri, leta 1849, predsednik Zjednjivih držav — za dobo enega dneva.

Atchison je bil začasni predsednik zvezinega senata

dne 4. marca, 1849, ko so in-

davači napoljši naložili na

našljajevati z vojno na vseh

frontah.

Predsednik Truman je postal za eden dan predsednik Zjednjivih držav. Toda kot tak ni bil zaprisežen, kakor to zahteva zvezina ustava. Zgodovinarji tudi trdijo, da je bil Atchison tedaj tako utrujen, da je skoraj ves dan svojega predsedovanja prespal.

Na to je pozval v Washington

newyorskega odvetnika,

Hubla Fultonca, da bode z njim

zajedno delal v eksekutivnih

uradih, kajti Mr. Fulton je bil

prej član preiskovalne komi-

sije zvezinega senata, katera

je preiskovala vojne zadave.

Truman je drugi predsednik iz države Missouri

Jefferson City, Mo., 16. apr.

Nekateri zgodovinarji trdijo, da je Harry S. Truman

drugi predsednik Zjednjivih

držav, ne pa prvi, ki je rodil

vsi v tem času.

Vsi vsestranski podpori znajajo,

da boste Vi verno izpeljali po-

leniku, katero je započel Vas

veliki prednik in hrabri vodi-

telj za doseg do trajnega sveto-

vnega miru potom mednarodnega sodelovanja.

Zlatko Baloković, predsednik

Na potu okrevanja

Pri prevzemanju dolžnosti in velikih odgovornosti Vašega visokega položaja, Združeni odbor južnoslovenskih Amerikanov Vas želi uveriti o svoji vsestranski podpori znajajoč, da boste Vi verno izpeljali potomniku, katero je započel Vas veliki prednik in hrabri voditelj za doseg do trajnega svetega miru potom mednarodnega sodelovanja.

Mussolini je vzel Pavelič Dalmacijo in mu v zameno dal kralja. Toda Dalmatinci ne bi potomci duhovniške republike in senjskih uskokov,

Gadje gnezdo

POVEST IZ DNI TRPLJENJA IN NAD

Spisal: VLADIMIR LEVSTIK

Vse spi; skozi odprto okno fantovske sobe se sliši tih, brezbrežni glas teme, dihanje zvezd in življenja na zemlji. Benjamin stoni v razpeti srajci ter sanja v neskončnost; vse skrivnosti gredo nočjo mimo njega z odkritimi obrazi, vse bogastvo sreče vidi ob svojih nogah. Njegovo srce se preklikava s poddrugim milijonom sreč; njegova skoraj še otroška duša čuti, da je prikovana k njim z vezni najsljega koprnenja. Vroča groza mu bega po koži, ko posluša v svojih prsih nenadoma postojeno moč; razliva se ko morje, peni se više od zvezd, nezdržema grmi v rubinastih slapovih.

Najmlajši gad leti visoko k sounem; poljub nedolžnega dekleta mu je razvezal krila. Kvikučki oči, robovi: Prometej se vrne kmalu, in beli dan bo temnejši od njegove plamenice!

Legel je k počitku. Skozi okno se usipljejo črne kite noči, ki stoji tam zunaj in pripoveduje davne bajke; z ralnim, smehljajočim glasom ji odgovarja velika mati, ki čuje, kadar spe otroci na njenem krilu.

IV.

"Ves hudičev je današnji dan!" rentaci vdova preko hrvi. Vstala je zdrava ko riba, toda trepanice so ji s svincem nalite, kolena se šibijo v prshih leži skala, sto centov težka; zaman je primeknila kozarec brinjeveca, da bi ugnala slabu voljo.

"In kakšne sakramentske barve je nebo, pfej ga bodi! Ne da se revi, da bi bilo megleno, ali pusto je kakor mrtvaška rjuha; solnce sije in se vendar kisa . . . Voda leže kaokr olje, komaj se gane kje; pa trava — nobena bilka ne trepeče!"

Zmerom težji leži tisto na srcu. Še zrak je zoporno meljak, da se kar gabi dihati človeku.

"Tako bi bilo, če bi ves svet umiral," murira Kastelka sama s seboj, butaja s palico ob kamenje za potjo.

Sla je pogledat na Jelenovo, pol ure oddaljen grunt pod Sevškim hribom. Celega je kupila o Veliki noči, do zadnje njive, ko je šel norec gospodar v Ameriko; neumno je storil, saj ni bil preveč zadolžen, in vdova mu je ponujala na posodo, naj si opomore. Ali bedak je bil slep in gluhi; sam je silil vanjo ter se pobral čez morje z babo in zalego vred. Nu, vrag ž njim! Jelenovo, popravljeno in povečano s kosom Kastelčevine, je pripraven dom za Janeza; to stoji, da bo učil v domačem kraju, če ostane zvest nameri; Kastelka ve, da je tisto delo blagoslovljeno, ki ga začneš na trdnem, s svojega. Previdna je in sebična likrati, pa želi, da bi odsevale v zaslugah sina tudi njene srage.

"Najmlajši gad je najbolj moj," si prigovarja. "Ničudo! Rajni je bil takrat že ves zapit, s težavo mu je dal življenje; kri, um,

(Nadaljevanje prihodnjie.)

HELP WANTED :: ŽENSKO DELO

The War Man Power Commission has ruled that no one in this area now employed in essential activity may transfer to another job without statement of availability.

HIŠNA DELAVKA
za ZDRAVNIKOV APARTMENT in TRAIK: Izborni dom — Dobra prislovnost. — 3 voščere proste v tednu. Izvrstna plača.
(Dom blizu kopališča pri morju)
PHONE DE 2-2442
(75-81)

STENOGRAF
EXPERIENCED — 5½ DAYS
PLEASANT WORKING CONDITIONS
A. A. Nahman Org.
82 Beaver St. N. Y. C.
(75-81)

ŠIVALKE
IZVEŽBANE NA "BLOUSE" — "SLACKS"
Section Delo
Potem tudi FLOOR GIRLS
Stalno delo, dobro plačne. Vprašajte:
442 E. 160th STREET
BRONX, N. Y.
(75-81)

ŠIVALKE
na MALE in ZIG-ZAG STROJE. — Dobra plača. Prazniki in počitnice plačane, Vprašajte:
PANAMA HAT MFG. CO. of U. S., Inc., 19 Waverly Place. 3rd floor, N. Y. C.
KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

(75-81)

Opozorite še druge, ki ne itajo "G. N." na te oglice. — Mogoce bo komu vstrelene.

(75-81)

POVEST IZ DNI TRPLJENJA IN NAD

Spisal: VLADIMIR LEVSTIK

(7)

značaj, hrbitišče, vse drugo je šlo iz matere . . . Seveda, tudi Tonč in Joža sta dobra dečka! Pa Benjamin je vendar bolj strupen, on misli delj, nego se meni sanja."

Nič ne pomaga; breme davi, skala raste v grlo, sok zastaja v žilah. Misel kljuva, trka nekje na vrata kakor siten krošnjar, ki se ne da odgnati; ali Kastelka tišči, tišči, ona se skriva, ona svojih gadov ne da.

"Če le kak Satan parklja vmes ne vtakne!" popusti nazadnje za majčen las ter se zgroziti takoj: podala se je, nesreča je odklenjena!

In ko zavije iz debri na poljski pot, odkoder gre razgled po njivah in stezicah tja do ceste, vidi, kako pušča sosed Urban voz in voliča ter dirja proti domu. Na cesti so ljudje, kriče in mahajo z rokami, ljudje po njivah jim odgovarajo, in vsi, dedi in babnice, bezljajo v sarkovor. Vdova je čisto sama, še vpitja ne razloči. Kaj se godi, tristo roglah!

"Urban, hoj, Urban!"

Kje je že spredaj, zjalo! S slehernim kornom goni Kastelko hujša radovednost; davi jo, duši, vrta v hrbitenico, brez usmiljenja jo stiska za sreč. Ni dvoma, to je satan, ki vtiča parkelj vmes. Vdova koraca hitreje, še hitreje, kakor bi pela trnjevka po mečali; že teče, dirja, lovi sapo, zaripla v obraz, palivo kakor puško na ramenu.

Paglavce jji plame čez pot.

"Tinček, hihi! Počakaj, Tine Omahnov! Kam sopaš, žaba?"

Toda malo se boji gospe, odkar je višnje kraldel v njenem sadovnjaku; on ne utegne, mudi se mu, oblak prahu ostane za njim.

Vas leži streljav za Kastelčevin; na cesti do hiše ni žive duše več. Oddaleč vidi pred županijo vse črno ljudi: dva rumena papirja se rezita s sivega zidu.

"Kaj se plete, krčenduš!"

Vdova jo ubira za trumno; nekaj ji sunče v tilmik, da se ozre domov. In vidi na pragu dva mlada vojaka; odkod sta se vzela? Oba visoka, dve hoji z gore, zagorel poročnik s temnimi brki, golobrad praporščak z načeniki. Tako znana, bi rekla; kdo sta? Gospa se ustavlja, z roko nad očmi; ali pravzaprav še zmeni noč vidi. Če bi vsaj reknel kdo: noris!

"Vse je hudičovo: Joža in Tone! Pekel je tu!"

In Kastelka ne črlne več besedice; tiho se ustavlja, molčje spusti palico z rame ter ostro krene v hišo. Ustnice ji trepečejo, krije je izginila z njenih lie. Joževa sablja zarožlja, ko se umakne materi; fant vidi nagli drget njene pleč ob mrzlem zvoku ter osuplo vzdigne orožje k sebi. Tudi ona sta bleda.

"Vojna! Vojnaaa!" kriči nekdo na vas.

(Nadaljevanje prihodnjie.)

značaj, hrbitišče, vse drugo je šlo iz matere . . . Seveda, tudi Tonč in Joža sta dobra dečka! Pa Benjamin je vendar bolj strupen, on misli delj, nego se meni sanja."

Nič ne pomaga; breme davi, skala raste v grlo, sok zastaja v žilah. Misel kljuva, trka nekje na vrata kakor siten krošnjar, ki se ne da odgnati; ali Kastelka tišči, tišči, ona se skriva, ona svojih gadov ne da.

"Če le kak Satan parklja vmes ne vtakne!" popusti nazadnje za majčen las ter se zgroziti takoj: podala se je, nesreča je odklenjena!

"Urban, hoj, Urban!"

Kje je že spredaj, zjalo! S slehernim kornom goni Kastelko hujša radovednost; davi jo, duši, vrta v hrbitenico, brez usmiljenja jo stiska za sreč. Ni dvoma, to je satan, ki vtiča parkelj vmes. Vdova koraca hitreje, še hitreje, kakor bi pela trnjevka po mečali; že teče, dirja, lovi sapo, zaripla v obraz, palivo kakor puško na ramenu.

Paglavce jji plame čez pot.

"Tinček, hihi! Počakaj, Tine Omahnov! Kam sopaš, žaba?"

Toda malo se boji gospe, odkar je višnje kraldel v njenem sadovnjaku; on ne utegne, mudi se mu, oblak prahu ostane za njim.

Vas leži streljav za Kastelčevin; na cesti do hiše ni žive duše več. Oddaleč vidi pred županijo vse črno ljudi: dva rumena papirja se rezita s sivega zidu.

"Kaj se plete, krčenduš!"

Vdova jo ubira za trumno; nekaj ji sunče v tilmik, da se ozre domov. In vidi na pragu dva mlada vojaka; odkod sta se vzela? Oba visoka, dve hoji z gore, zagorel poročnik s temnimi brki, golobrad praporščak z načeniki. Tako znana, bi rekla; kdo sta? Gospa se ustavlja, z roko nad očmi; ali pravzaprav še zmeni noč vidi. Če bi vsaj reknel kdo: noris!

"Vse je hudičovo: Joža in Tone! Pekel je tu!"

In Kastelka ne črlne več besedice; tiho se ustavlja, molčje spusti palico z rame ter ostro krene v hišo. Ustnice ji trepečejo, krije je izginila z njenih lie. Joževa sablja zarožlja, ko se umakne materi; fant vidi nagli drget njene pleč ob mrzlem zvoku ter osuplo vzdigne orožje k sebi. Tudi ona sta bleda.

"Vojna! Vojnaaa!" kriči nekdo na vas.

(Nadaljevanje prihodnjie.)

značaj, hrbitišče, vse drugo je šlo iz matere . . . Seveda, tudi Tonč in Joža sta dobra dečka! Pa Benjamin je vendar bolj strupen, on misli delj, nego se meni sanja."

Nič ne pomaga; breme davi, skala raste v grlo, sok zastaja v žilah. Misel kljuva, trka nekje na vrata kakor siten krošnjar, ki se ne da odgnati; ali Kastelka tišči, tišči, ona se skriva, ona svojih gadov ne da.

"Če le kak Satan parklja vmes ne vtakne!" popusti nazadnje za majčen las ter se zgroziti takoj: podala se je, nesreča je odklenjena!

"Urban, hoj, Urban!"

Kje je že spredaj, zjalo! S slehernim kornom goni Kastelko hujša radovednost; davi jo, duši, vrta v hrbitenico, brez usmiljenja jo stiska za sreč. Ni dvoma, to je satan, ki vtiča parkelj vmes. Vdova koraca hitreje, še hitreje, kakor bi pela trnjevka po mečali; že teče, dirja, lovi sapo, zaripla v obraz, palivo kakor puško na ramenu.

Paglavce jji plame čez pot.

"Tinček, hihi! Počakaj, Tine Omahnov! Kam sopaš, žaba?"

Toda malo se boji gospe, odkar je višnje kraldel v njenem sadovnjaku; on ne utegne, mudi se mu, oblak prahu ostane za njim.

Vas leži streljav za Kastelčevin; na cesti do hiše ni žive duše več. Oddaleč vidi pred županijo vse črno ljudi: dva rumena papirja se rezita s sivega zidu.

"Kaj se plete, krčenduš!"

Vdova jo ubira za trumno; nekaj ji sunče v tilmik, da se ozre domov. In vidi na pragu dva mlada vojaka; odkod sta se vzela? Oba visoka, dve hoji z gore, zagorel poročnik s temnimi brki, golobrad praporščak z načeniki. Tako znana, bi rekla; kdo sta? Gospa se ustavlja, z roko nad očmi; ali pravzaprav še zmeni noč vidi. Če bi vsaj reknel kdo: noris!

"Vse je hudičovo: Joža in Tone! Pekel je tu!"

In Kastelka ne črlne več besedice; tiho se ustavlja, molčje spusti palico z rame ter ostro krene v hišo. Ustnice ji trepečejo, krije je izginila z njenih lie. Joževa sablja zarožlja, ko se umakne materi; fant vidi nagli drget njene pleč ob mrzlem zvoku ter osuplo vzdigne orožje k sebi. Tudi ona sta bleda.

"Vojna! Vojnaaa!" kriči nekdo na vas.

(Nadaljevanje prihodnjie.)

značaj, hrbitišče, vse drugo je šlo iz matere . . . Seveda, tudi Tonč in Joža sta dobra dečka! Pa Benjamin je vendar bolj strupen, on misli delj, nego se meni sanja."

Nič ne pomaga; breme davi, skala raste v grlo, sok zastaja v žilah. Misel kljuva, trka nekje na vrata kakor siten krošnjar, ki se ne da odgnati; ali Kastelka tišči, tišči, ona se skriva, ona svojih gadov ne da.

"Če le kak Satan parklja vmes ne vtakne!" popusti nazadnje za majčen las ter se zgroziti takoj: podala se je, nesreča je odklenjena!

"Urban, hoj, Urban!"

Kje je že spredaj, zjalo! S slehernim kornom goni Kastelko hujša radovednost; davi jo, duši, vrta v hrbitenico, brez usmiljenja jo stiska za sreč. Ni dvoma, to je satan, ki vtiča parkelj vmes. Vdova koraca hitreje, še hitreje, kakor bi pela trnjevka po mečali; že teče, dirja, lovi sapo, zaripla v obraz, palivo kakor puško na ramenu.

Paglavce jji plame čez pot.

"Tinček, hihi! Počakaj, Tine Omahnov! Kam sopaš, žaba?"

Toda malo se boji gospe, odkar je višnje kraldel v njenem sadovnjaku; on ne utegne, mudi se mu, oblak prahu ostane za njim.

Vas leži streljav za Kastelčevin; na cesti do hiše ni žive duše več. Oddaleč vidi pred županijo vse črno ljudi: dva rumena papirja se rezita s sivega zidu.

"Kaj se plete, krčenduš!"

Vdova jo ubira za trumno; nekaj ji sunče v tilmik, da se ozre domov. In vidi na pragu dva mlada vojaka; odkod sta se vzela? Oba visoka, dve hoji z gore, zagorel poročnik s temnimi brki, golobrad praporščak z načeniki. Tako znana, bi rekla; kdo sta? Gospa se ustavlja, z roko nad očmi; ali pravz